

Slomškova proslava v Ptuj. Župnija sv. Petra in Pavla v Ptuj slovesno proslavi spomin 70letnice smrti našega velikega škofa A. M. Slomškega v nedeljo dne 9. oktobra t. l. Zjutraj pri ranem sv. opravi skupno sv. obhajilo, s toplo prošnjo, da ljubi Bog našemu Slomšku čimprej podeli čast altarja. Ob pol desetih bo slavnostna pridiga, nato pa slovesna sv. maša. Popoldne ob treh bo v mestnem gledališču slavnostna akademija s peštrnim sporedom.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tudi pri nas hočemo 70letnico Slomškove smrti proslaviti na dostojen način. V ta namen se bo vršila dne 2. oktobra t. l. pri nas velika Slomškova akademija, katere posebnost bo v tem, da ne bodo nastopile poleg govornika in deklamatorov samo domače pevske moči, ampak tudi dva sosedna pevska zbora: malonedeljski in jurjevski, in sicer posamič in v skupnem nastopu. Skupno bodo proizvajali novo, nalašč za to obletnico zloženo skladbo »Vesolja doma«, ki jo je na Slomškovo besedilo priredil za mešan in moški zbor s solospeli g. p. France Ačko iz Ljubljane. Da pa ne bo manjkalo tudi dramske točke, nastopijo domači fantje in dekleta z lepo štiridejansko igro, ki bo gotovo vsem ugajala. Za sklep zapoje trije združeni zbori venček Slomškovih ponarodelih. Kdor hoče torej slišati Slomškovo »Prejubo veselje« v novi svečani obliki, podano od 80 pevcev in pevk pod vodstvom g. Ostrža, malonedeljskega župnika, in se nadevati spretnosti naših igralcev in igralk, naj se pravočasno potrudijo za vstopnico. Na veselo svidenje!

POSAVJE PROSLAVLJA SLOMŠEKA.

V Pišecah še vedno prevladuje krščanski in narodni duh, ki je vladal nekdanj in kojega je popolna zmaga v bodočnosti. Očiten izraz za to je bila Slomškova proslava v nedeljo, 25. septembra. Pri rani službi božji je imel cerkveni govor dr. Josip Hohnjec ob ogromni udeležbi ljudstva, zlasti mož n mladencev, ki so z napeto pozornostjo sledili govornikovim izvajanjem. Dr. Hohnjec je pred očel ljudstvu Slomškov program, ki ga je ta veliki slovenski voditelj predpisal slovenskemu narodu, da more živeti med drugimi večjimi narodi ter napredovati v prosveti in kulturi. Na dva stebra je Slomšek oprl ta sloven-

ski življenjski program, ki jih je tako globoko zasadil v slovenska tla, da jih nobena sila ni mogla ter jih tudi ne bo mogla omajati. Ta stebra sta katolištvo in slovenstvo. Boječ se da ne bi eden ali drugi teh stebrov oslabil, je vedno z vso vmeno propovedoval njuno vzporedno rast in skladno delovanje. Ker morejo nekrščanska društva ter slabe knjige in nekrščanski časniki motiti to harmonijo (skladnost), zato je Slomšek z vso odločnostjo nastopal zoper taka društva in zoper takšne liste in knjige. Njegova vnema nam bodi zgled, svarilo in spodbuda. V današnjem času je borba zoper vse, kar je v javnosti nekrščanskega in kar ogroža pristni zanačaj slovenstva, ravno tako, ako ne bolj potrebna, kot v Slomškovih dobi. Nato je govornik opravil peto sv. mašo. Pri drugem opravi je propovedal g. kaplan Modrinjak, g. župnik Toplak pa je imel slovesno sv. mašo. Po večernicah je bila prireditev v Kostevčevi dvorani, katero je s primernim nagovorom otvoril g. Podvinski. Predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec je z živahno-poljudno besedo nakratko začel neminljivost zasluga, ki jih je Slomšek pridobil za naš narod kot škof, narodni buditelj, voditelj in vzgojitelj. Njegov opomin: »Kriva vzgoja otrok je slabih časov matie, naj bi bil življenjsko vodilo za vsako slovensko družino in ves slovenski narod. Za svoje veliko delo Slomšek ni našel dovolj priznanja, dokler je živel, pa tudi ne po svoji smrti. Naše svobodomiselstvo se še vedno odteguje vplivu tega svetniško-krščanskega in vzorno-slovenskega moža, kar je tudi pokazalo ob tej obletnici. Člani Prosvetnega društva so prav dobro predstavljali Jalenove »Brate«. Vmes so zapeli lepe Slomškove pisme, in sicer ne samo pevski zbor, marveč vse občinstvo. Nad Posavjem tudi plapolja Slomškova zastava!

Mesto zlata — porcelan.

Celotna znanost in posebno še kemija je bila pred 250 leti globoko pogreznjena v razne čarovnije. Vse je verjelo v zdravilo, ki napravi človeka nesmrtnega tudi po telesu in posebno še v ono tekočino, ki spreminja navadne kovine v — zlato.

Planinka čaj

Bahovec Vas stori mlade, okretne, vitke in duševno sveže.

Zavitek Din 20.— v apotekah. 841

Čarovnij so se oklepali dvori knezov v Berlinu in Dresdenu. Kako pa tudi ne! Neprestane vojne so požirale velikanske svote in nič manj tudi vzdrževanje dvorov. Na drugi strani pa so bili uverjeni tudi možje znanosti, da je mogoče spremenjenje kovin.

V taistih časih se je rodil Janez Friderik Boettger v neznatnem nemškem mestecu Schleiz. Oče mu je umrl kmalu; mati je v drugič poročila tehničnega oficirja, ki je znal Boettgerja navdušiti za kemijo. Kot učenec pri tedaj znanem berlinskem lekarnarju Zornu je pridno proučeval opise vseh znamenitih kemikov, ki so opisovali poleg resnice razne tajnosti ter čarovnije. Iz skrivnostnih beležk je posnel leta 1701 mladi Boettger tekočino, s katero je hotel pridobivati zlato. Njegov oči se je smejal, ko mu je poročal pastorko o najdbi.

Kralj Friderik Viljem se je začel zanimati za mladega Boettgerja, ki je pa ubežal na Saksonsko.

Ko so poskušali iz Berlina, da bi dosegli njegovo izročitev, so 17letnega kemika na povelje Avgušтина Močnega enostavno ujeli in privedli v Dresden. Knez Egon iz Fürstenberga mu je opremil v lastnem gradu dve sobi kot delavnico in ga je založil tudi z denarjem. Zlata kletka Boettgerju ni prijala. Junija 1703 je poskusil pobegniti, pa so ga prijeli in odvedli nazaj na grad pri Dresdenu in njegov stan strogo zastražili. Ko je zagrozil z gladovnim štrajkom, da si konča življenje, so ga prisilili, da je jedel in pil.

Kisla reka.

Prof. James Crox, znani potovalec po Ameriki, je na svojih potovanjih opazoval čudna vodovja. Na državni meji med Argentino in Čilejem teče Rio Agro, Kisla reka, ki nosi po pravici svoje ime, kajti radi njene kislosti je ne pije niti živina. Ob spodnjem toku so ji bregovi čisto goli. Prof. Crox domneva, da je ta reka kisla zaradi tega, ker padajo vanjo v gornjem toku drevesa iz pragozdovja in se tam razkrajajo. — V gornjem toku je voda povsem normalna. Na zemlji bi bila torej cela reka — lesenega kisa! Prebivalci ob spodnjem toku si iz te vo-

Sito. Bila sta sirota, ki nista poznali staršev, ki sta opravljali kljub 13 in 11 letom pri vaščanih lažja dela, živeli od dobrote sosedov in spali pri kristjanu. Precej časa ju je že podučeval pater v krščanski veri in kmalu bi naj prejeli zakrament sv. krsta.

»Sedaj pa le pojdiva! Jaz moram naprej in vidva bi se preveč oddaljila od vasi!«

»Da!« je rekel fantek pokorno. »Hvaljen Jezus...«

»... na veke. Amen.«

Rama in Sita sta pozdravila, pater jima je pomahljal z roko, skočil na kolo in kmalu izginitil za ovinkom.

Gledala sta za njim, se smehljala in odbrzela nazaj proti selu.

Naenkrat zagleda Sita na stranski stezi dva možka.

»Moža s kačo!« krikne vsa radostna.

»Kačji zagovornik!« pritrjuje Rama.

Roko v roki kričita in hitita proti vasi. Oba neznanca s turbani na glavi sledita počasi otrokoma. Spodaj stopajoči mož ima za pasom dvojce

piščalk in na glavi nosi dve okrogli in zaprti korbi. Drugi ima na vrhu turbana dva še večja jerbasa, ki sta povezana z motvozom.

Mladež iz sela Sangao prihiti tujcema veselo kričeč nasproti in ju obda v krogu.

Oba moža se ustavita pri vходу v vas. Veliki korbi odloži mož, ki ju je nosil in sede pri njih na tla.

Drugi pa je tudi odložil manjši jerbasa in čaka, da se zbere iz sela dovolj gledalcev. Nato odpre pokrov, se spusti na tla, potegne piščal izza pasa in začne počasi piskati. Nosljajoče in brez pravega napeva vrejo glasovi iz piščali. Komaj pa so čule kače prve glasove, se že dvigajo njihove široke glave iz košare. So to najbolj nevarne kače kobre ali naočarke.

Naenkrat utihne piščal. Kače se zgrudijo po tleh. Z bliskavico jih pomeče piskač nazaj v košaro in jo skrbno zapre.

Izmučen sede in si obriše z roko s čela obilen pot.

Gledalci vztrajajo. Z največjo napetostjo čakajo, kaj neki je in bo z onima velikima koša-

Med tem se je bil povrnil Avguština Močni iz Poljske. Sklenil je z Boettgerjem pogodbo, da bi si zasigural izrabo njegovih iznajdb in mu je oskrbel na Albrechtovem gradu delavnico. Ko so se bližali sovražni Švedi, so odvedli kemika pred njihovim prihodom v trdnjavo Königstein, kjer je delal razne poskuse v posebnem paviljonu.

Tukaj ga je posetil lepega dne plemenitaš Čirnhaus, ki je posedal velike steklarne in druga podjetja. Temu nabračnemu možu je potožil radi knežjega pohlepa po zlatu tako dolgo ujeti Boettger svojo usodo in gorje. Zaupal mu je tudi, da je sit ujetništva in že davno je obupal, da bi se dalo napraviti zlato umetnim potom. Čirnhaus mu je tolmačil svojo željo, najti zemljo za porcelan, da bi lahko izdeloval v Nemčiji kitajski porcelan, ki je bila tedaj ena najbolj iskanih dragocenosti.

Boettger se je navdušil za to misel in je usmeril zanaprej vse svoje poskuse na porcelan. Posrečilo se mu je, da je leta 1707 žgal rdečkast Boettgerjev porcelan, ki je vzbudil zanimanje. Knezu je odkrito priznal, da ne zna delati zlata, pač pa porcelan, ki je vreden ravnotoliko. Avgust Močni je bil tudi s porcelanom zadovoljen. Spremenil je »zlato« kuhinjo v tvornico za porcelan, v kateri je delal Boettger z 20 delavci.

Rdečkasti porcelan ni našel odjemalcev. Na razstavi v Leipzigu izdelki iz tega porcelana po večini niso bili prodani. Avgust Močni je moral zalagati tvornico z vedno novim obratnim kapitalom. Boettger je preiskoval večkrat noč in dan razno zemljo. Še le 1. 1709 mu je uspelo, da je lahko pokazal knezu izdelke iz prozornega, mlečno-belkastega porcelana. Čirnhaus ni več doživel evropske iznajdbe porcelana.

Boettger je delal še štiri nadaljna leta razne poskuse, dokler se mu je posrečilo, da je napravil z raznimi barvami trpežno poslikano skodelico iz porcelana. Med tem so bili spremenili Albrechtov grad v tvornico za porcelan

in tukaj je uspela leta 1715 iznajdba res finega in trdega porcelana.

Boettger sam pa je še vedno čepel v sicer zlati — kletki. Poskušal je najti razvedrilo v vrtovih, v vinu in slednjič v žganju.

Alkohol mu je uničil duševno in telesno moč. Radi pijančevanja je zapravil celo milost Avguština Močnega — knez je bil prepričan, da izdaja Boettger recepte za porcelan drugim in radi tega ga je izročil sodišču. Še isti mesec je umrl iznajditelj porcelana, star komaj 36 let.

Pameče pri Slovanjgradcu. Neizprosna smrt nam je dne 10. t. m. ugrabila nad vse priljubljenega in vedno veselega Ivana Rotovnika. V najlepši dobi življenja, v 35. letu, ko se je baš pripravljaj, da samostojno zagospodari na lepem Fancatovem posestvu, tako sta z njim že priletela starša izgubila svojo najboljšo moč. Pokojni Ivan je bil nad vse agilen prosvetni delavec, bil je odbornik občine in šolskega sveta, vnet odbornik tukajšnjega gasilnega društva. Bil je ena najboljših moči dramskega odseka, dolga leta pa je s svojim krasnim petjem poveljeval cerkvene slavnosti. Grozna morija svetovne vojne mu je vzela levo oko in ga zaznamovala z boleznijo. Bil je sicer telesno šibek, a bogat in razumen na duhu. Bil je eden najodličnejših družabnikov in ga je vsled njegovega poštenja in nedosegljivega humorja ljubilo vse. Najbolj ljub in drag pa je nepozabni Ivan bil pač svojim tovarišem gasilcem, za kojih društvo je žrtvoval dobrušen del svojega življenja. Pa saj je bil član družine-hiše, ki se imenuje zibelka pameških gasilcev. Njegov pogreb je bil veličasten, nad 50 gasilcev v krojih, zbor lovcev, sotrpini-invalidi, šolska mladina z g. učiteljem ter ogromna množica občinstva je spremljala pokojnika na mirodvor. V krasnih besedah so se od njega poslovili v imenu gasilcev poveljnik Črešnik Ferdo, nadalje gg. Rotovnik Jože,

Visočnik Andrej in drugi. Pevci pa so svojemu soprevcu zapeli dve žalostinki. Prerano umrlemu Ivanu želimo veselo uživanje večnega veselja, žalujočim staršem, bratu in sestram pa naše iskreno sožalje!

Sv. Martin pri Vurbergu. (Dvojna poroka v ugledni družini.) Pri nas se je v nedeljo dne 18. t. m. vršila izredna družinska slavnost. V ugledni hiši odličnega narodnega gospodarja Ivana Klemenčiča sta se poročila sin Ivan in hčerka Katica. Ivan si je pripeljal kot življensko družico na lep dom Kristino Šauperlovo, hčerko gostilničarja iz Zimice pri Sv. Barbari. Katica pa je odšla gospodinjit na odlični Šantlov dom v Zitečki vasi pri Dupleku in je vzela v zakon mladega Šantlovega Joškota. Oče Ivan Klemenčič, dasiravno še nima celih šest križev, je kot prevdaren slovenski gospodar oddal veliki del bremena na rame mlajšega roda. Cela okolica čista očeta Klemenčiča kot naprednega narodnega gospodarja. Naš Ivan je znal ustvarjati: njegova kmetija je ena najvzornejših v celém okraju. Z malim je začel, a Bog mu je dal srečo in blagoslov. Njegovi sadonosniki in vinogradi so sloviti daleč na okoli. Klemenčičeva hiša je že od nekdaj prepojena pravega slovenskega in krščanskega duha. Oče Klemenčič je bil dolga leta župan in je zavzemal še druga častna mesta. Velike so tudi njegove zasluge za zgraditev dupleškega mosta. Že od nekdaj je bil g. Klemenčič priznan in zaveden slovenski rodoljub in je pri vseh volitvah že pred vojno glasoval vedno za slovensko našo stvar. Klemenčiči izhajajo iz stare plemiške rodbine v Slovenskih goricah. Želimo očetu Klemenčiču, da bi še ustvarjal in vodil še naprej razne ustanove in svoje gospodarstvo v vzgled drugim ter bi užival sad svojega truda še mnoga leta. Mladoporočencema pa želimo obilo nebeškega blagoslova!

Sv. Martin pod Vurbergom. Pri Sv. Martinu pod Vurbergom je v nedeljo dne 18. septembra zvečer nenadoma umrl, zadet od kapi, tamonjni zaslužni župan Ivan Klampfer, star 51 let. Bela žena ga je nepričakovano prišla pri spravljaju sadja. Rajni Klampfer je bil iz znane slovenske in krščanske Klampferjeve družine in je imel velike zasluge za napredek lepe šmartinske občine. Svetila mu nebeška luč!

rama. Med piskanjem je izvlekel oni drugi dolg meč, katerega so radovedneži še le sedaj zapazili.

Slednjič se ožunači eden od vaščanov ter vpraša:

»Tujec, kaže so te ubogale. Povej nam vendar, kaj bo z velikima košarama? Ali nam danes ne boš pokazal te skrivnosti?«

Kačji zagovornik molči nekaj časa in odgovori, kakor bi se prebudil po prihodu iz drugega sveta:

»Gotovo ...!? Ne vem ... Veliki košari?! ... Ne vem ... Ako je milost ... potem že lahko!«

Zopet utihne. Groza spreleti gledalce, otroci se odmaknejo.

»In milost, kedaj bo podana ...?«

»Ako bo odrečena ... ne morem ...«

Zagovornik ostane miren. Videti je, kakor bi se pogovarjal z nekim čisto tujim, ki je daleč — daleč proč, a vendar sliši njegove rahlo šepetajoče besede:

»Ni dano vsakemu človeku ... da prenese

... Morajo biti nedotaknjeni ... otroci ... dečki in deklice ... morajo biti posebni varovanci božanstva ... Brez staršev ... brez sorodnikov ... Sirote ...«

Nikdo ne upa spregovoriti niti besedice.

Rama prime malo Sito za roko. Loti se ga strah pred hudobnim, skrivnostnim moškim in nehote se umakneta med množico odraslih. Zgleda tako, kakor bi poznal tujec njuno preteklost in bi hotel nekaj od sirot. Ko bi le bil ubogal patra, ki ni rad videl, če so pasli deca radovednost na takih predstavah.

Slednjič izusti eden od možakarjev:

»Tukajle v naši sredini sta dva otroka, brat in sestra, Rama in Sita ...!«

V očeh kačjega zagovornika se nekaj peklenko zlobno zasveti.

»Eden bi zadostoval ... Če sta pa kar dva tukaj, lahko takoj začnemo z igro.«

Počasi se dvigne. Njegov obraz postane živahniji. Prijazno smehlja vpraša:

»Kje sta otroka?«

(Dalje sledi.)

de, ki jo mešajo s studenčnico, prireajo osvežujočo limonado.

Vljudnost.

Teta je pripovedovala otrokom, da pride vsak priden človek v nebesa in da tam postane angel.

Metka: »Tako, potem pa bodeš ti stara mati od angelov, ko boš umrla.«

Pojasnilo.

Poset: »No, mali, ali me še poznaš? Zadnjič sem bil že tudi tukaj.«

Janezek: »Seveda vas poznam. Saj ste Vi tisti, o katerem je rekla mama, ko ste odšli, da ste najbolj dolgočasen človek, kar jih ona pozna.«